

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและสภาพปัญหา

การดำรงชีวิตของประชาชนจำเป็นอย่างยิ่งจากปัจจัย 4 คือ 1. เครื่องนุ่งห่ม 2. ยารักษาโรค 3. อาหาร และ 4. ที่อยู่อาศัย รัฐจึงมีความจำเป็นต้องสนใจ เพราะหากว่าประชาชนในรัฐไม่มีปัจจัยทั้งสี่อย่างสมบูรณ์หรือเพียงพอ ย่อมมีผลต่อการพัฒนาประเทศโดยตรง ปัจจุบันนี้ประชาชนได้ให้ความสำคัญต่อการดูแลสุขภาพมากขึ้น เพราะมลพิษในชุมชนเมืองมีมากขึ้น ประชาชนเจ็บป่วยเป็นจำนวนมาก ความต้องการยารักษาโรคจึงเพิ่มขึ้นตามไปด้วย แต่การคุ้มครองสิทธิของประชาชนเกี่ยวกับยารักษาโรคมียกเว้นจำกัด รัฐเห็นความสำคัญจึงได้บัญญัติกฎหมายรองรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่ให้ความสำคัญของการคุ้มครองผู้บริโภค โดยบัญญัติถึงสิทธิของผู้บริโภคไว้ในมาตรา 61 วรรคหนึ่งว่า “สิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครองในการได้รับข้อมูลที่ เป็นความจริง และมีสิทธิร้องเรียนเพื่อให้ได้รับการแก้ไขเยียวยาความเสียหาย รวมทั้งมีสิทธิรวมตัวกันเพื่อพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค”¹ และมีกฎหมายระดับพระราชบัญญัติรองรับการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคอีกหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 ตามมาตรา 4² ได้บัญญัติสิทธิของผู้บริโภคที่จะได้รับการคุ้มครอง 5 ประการ ดังนี้

1. สิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ ได้แก่สิทธิที่จะได้รับการโฆษณาหรือการแสดงฉลากตามความเป็นจริงและปราศจากพิษภัยแก่ผู้บริโภค รวมตลอดถึงสิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการอย่างถูกต้องและเพียงพอที่จะไม่หลงผิด ในการซื้อสินค้าหรือรับบริการโดยไม่เป็นธรรม

2. สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการ ได้แก่ สิทธิที่จะเลือกซื้อสินค้าหรือรับบริการด้วยความ สมัคใจของผู้บริโภค และปราศจากการชักจูงใจอันไม่เป็นธรรม

3. สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ ได้แก่ สิทธิที่จะได้รับสินค้าหรือบริการที่ปลอดภัย มีสภาพและคุณภาพได้มาตรฐานเหมาะสมแก่การใช้ ไม่ก่อให้เกิด

¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 61.

² พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 ตามมาตรา 4.

อันตรายต่อชีวิต ร่างกายหรือทรัพย์สิน ในกรณีใช้ตามคำแนะนำหรือระมัดระวังตามสภาพของสินค้าหรือบริการนั้นแล้ว

4. สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญาได้แก่ สิทธิที่จะได้รับข้อสัญญาโดยไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้ประกอบธุรกิจ

5. สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหายได้แก่ สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองและชดเชยค่าเสียหาย เมื่อมีการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคตามข้อ 1, 2, 3 และ 4 ดังกล่าว

เห็นได้ว่าสิทธิดังกล่าวข้างต้นครอบคลุมถึงการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติฯ พ.ศ. 2510 ด้วย ฉะนั้นถ้ามีปัญหาเกี่ยวกับยาจึงต้องใช้กฎหมายเฉพาะคือพระราชบัญญัติฯ ที่มีบัญญัติไว้แล้ว หากต้องมาใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค แต่ถ้าเกิดปัญหาอื่นนอกจากที่พระราชบัญญัติฯ บัญญัติไว้ เช่น การถูกละเมิดสิทธิ และไม่ได้รับความเป็นธรรมสามารถที่จะร้องเรียน ขอข้อมูลเพิ่มเติม และคำแนะนำได้ตามที่พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ได้บัญญัติไว้โดยให้มีองค์กรของรัฐ ให้ความคุ้มครองแก่สิทธิแก่ผู้บริโภค อันได้แก่ คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค และคณะกรรมการคุ้มครองเฉพาะเรื่อง ซึ่งได้แก่ คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา และคณะกรรมการว่าด้วยฉลาก เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาล ดังนั้นประชาชนจึงสามารถใช้สิทธิในการร้องเรียนไปที่หน่วยงานดังกล่าวได้ นอกจากนี้ยังมีการทำงานขององค์กรพัฒนาเอกชน เช่นมูลนิธิเพื่อผู้บริโภคซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับการคุ้มครองตามสิทธิอันพึงมีพึงได้รวมทั้งส่งเสริมและประสานงานให้ผู้บริโภคและองค์กรคุ้มครองผู้บริโภคมีส่วนในการคุ้มครองผู้บริโภค รวมทั้งให้ข้อมูลและคำแนะนำต่างๆ แก่ประชาชน และที่สำคัญยังมีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่จะรับเรื่องร้องเรียนการถูกละเมิดสิทธิของผู้บริโภค เพราะเป็นสิทธิมนุษยชนประการหนึ่ง ที่สำคัญคือ คณะกรรมการอาหารและยา ในส่วนเกี่ยวกับยารักษาโรคที่อยู่ในการควบคุมกำกับของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 มาตรา 21 ว่า “ในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยการใดได้บัญญัติเรื่องใดไว้โดยเฉพาะแล้วให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้นำบทบัญญัติในหมวดนี้ไปใช้บังคับได้เท่าที่ไม่ซ้ำหรือขัดกับบทบัญญัติดังกล่าว...”³

ปัญหาในปัจจุบันในเรื่องการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคเกี่ยวกับยา คือในการรับรู้ข้อมูลที่แท้จริงในการโฆษณา สิทธิในการเข้าถึงยา สิทธิในการจัดประเภทยา สิทธิเกี่ยวกับการกำหนด

³ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 มาตรา 21.

ราคาขาย สิทธิในการพิจารณาซื้อคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติฯ พ.ศ. 2510⁴ ซึ่งพอจะสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. การโฆษณา ในปัจจุบันมีหลายกรณีที่เข้าข่ายหลอกลวงผู้บริโภคเพื่อให้ได้ผลกำไรเกินควร มีประเด็นที่ควรพิจารณาดังนี้คือ

1.1 ในการโอ้อวดสรรพคุณยาหรือวัตถุดิบเป็นส่วนประกอบของยาว่าสามารถบำบัด บรรเทา รักษาหรือป้องกันโรคหรือความเจ็บป่วยได้อย่างศักดิ์สิทธิ์หรือหายขาด หรือใช้ถ้อยคำอื่นใดที่มีความหมายทำนองเดียวกัน หากมีการโอ้อวดดังกล่าวขึ้น เมื่อมีการดำเนินการทางกฎหมายแล้ว ผู้ประกอบการจ่ายค่าปรับตามกฎหมายก็กลับมาโฆษณาอีกเช่นเดิม หรือเปลี่ยนคำโฆษณาเกี่ยวกับยาต่างจากเดิมบ้าง แต่ยังให้เข้าใจได้เช่นเดิม เมื่อผู้บริโภคที่หลงเชื่อซื้อยาที่ไม่มีสรรพคุณจริงตามคำกล่าวอ้าง ทั้งที่กฎหมายให้ความคุ้มครองแล้ว แต่ผู้ประกอบการยังกระทำอีก จึงอาจถือได้ว่าทำให้ผู้ประกอบการไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายแต่อย่างใด การบังคับใช้กฎหมายในการโฆษณาจึงไม่สามารถบังคับใช้ได้จริงในทางปฏิบัติและไม่เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน

1.2 ในการโฆษณาแสดงสรรพคุณยาเป็นเท็จหรือเกินจริง หากผู้บริโภคถูกละเมิดสิทธิด้วยการโฆษณาเป็นเท็จหรือเกินจริง กฎหมายเพียงบัญญัติโทษปรับเท่านั้น ซึ่งรัฐได้ประโยชน์จากโทษปรับ แต่ผู้บริโภคหาได้รับประโยชน์แต่อย่างใด ทั้งที่เป็นผู้ต้องเสียหายจากการโฆษณานั้น เพราะหลงเชื่อการโฆษณาเกินจริงหรือเป็นเท็จ ซึ่งต้องสูญเสียเงินหรือทรัพย์สินในการซื้อยานั้นมาบริโภค การบังคับใช้กฎหมาย จึงไม่สามารถใช้ได้จริงในทางปฏิบัติและไม่เหมาะสม เพราะผู้ประกอบการหรือผู้จำหน่ายไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายที่มีอยู่ อีกทั้งการโฆษณานั้นมีหลายรูปแบบ เช่น โดยสถานีโทรทัศน์หรือวิทยุช่องต่างๆ หาได้ลงโทษผู้ประกอบการด้านการจำหน่ายหรือขายยาโดยตรง กลับเป็นเรื่องที่รัฐต้องไปเอาผิดหรือลงโทษทางกฎหมายกับสถานีโทรทัศน์หรือวิทยุซึ่งทำธุรกิจโฆษณา แทนที่จะให้ผู้ประกอบการที่ไม่สุจริตได้รับโทษหรือเพิกถอนใบอนุญาตการจำหน่ายยา ซึ่งกฎหมายต่างประเทศ เช่น ประเทศ อังกฤษ ได้กำหนดโทษปรับไว้อย่างรุนแรง หากมีการโฆษณาเกินจริงหรือเป็นเท็จ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทยแล้ว เห็นชัดได้ว่ากฎหมายกำหนดไว้เพียงเพื่อให้มีบทบัญญัติไว้เท่านั้น หาได้มีการป้องกันหรือคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคอย่างแท้จริง จึงควรมีมาตรการในการคุ้มครองผู้บริโภคเกี่ยวกับการโฆษณาที่ดีขึ้น

1.3 การโฆษณาอาหารเสมือนว่าเป็นยา เช่น โฆษณาว่ามีลักษณะคล้ายกับยาหรือทำให้ผู้บริโภคเข้าใจว่าเป็นยาไม่มีกฎหมายบัญญัติรองรับไว้แต่อย่างใดมีผลให้ผู้ประกอบการใช้เป็นช่องทางในการกำหนดราคาอาหารในราคาสูงเกินกว่าราคาที่สมควรจำหน่าย และผลิตภัณฑ์บางชนิดไม่มีสรรพคุณทางยาเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายต่อผู้บริโภคอย่างชัดเจน เพราะการกำหนด

⁴ พระราชบัญญัติฯ พ.ศ. 2510 มาตรา 88.

ราคาสินค้าเกินจริงและไม่เป็นธรรมกับผู้บริโภค ซึ่งหากผู้ใดโฆษณาคุณประโยชน์ คุณภาพ หรือสรรพคุณของอาหารอันเป็นเท็จหรือเป็นการหลอกลวงให้เกิดความหลงเชื่อโดยไม่สมควร ต้องระวางโทษทางอาญาเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

2. สิทธิผู้บริโภคในการเข้าถึงยาไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้ ในกรณีการเข้าถึงยามีราคาแพงประชาชนทั่วไปๆ ซึ่งมีรายได้น้อย หรือเป็นผู้ป่วยยากไร้ไม่สามารถเข้าถึงยาได้ ดังนั้นสิทธิในการเข้าถึงยาดังกล่าวจึงไม่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างทั่วถึงกับประชาชนที่ยากไร้

2.1 พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535) ในมาตรา 9 ได้มีการแก้ไขตัดข้อความ “ยาหรือสิ่งผสมของยา” ไม่ให้ได้รับความคุ้มครอง ทำให้มีผลว่าสิ่งประดิษฐ์ยา สามารถขอรับสิทธิบัตรยาได้ ซึ่งสิ่งประดิษฐ์ยานี้รวมถึง ตัวยาใหม่ ส่วนผสมใหม่ และรูปแบบใหม่ รวมทั้งขยายอายุสิทธิบัตรจาก 15 ปี เป็น 20 ปี โดยในช่วงอายุสิทธิบัตรนี้ผู้อื่นไม่สามารถผลิตยาชนิดเดียวกันออกสู่ตลาดได้ ทำให้นักวิจัยยาไม่สามารถพัฒนารักษาโรคที่มีคุณภาพได้ เนื่องจากมีกฎหมายคุ้มครองสิทธิบัตรของบรรษัทข้ามชาติไว้เป็นระยะเวลายาวนาน ขัดขวางการพัฒนาขึ้น อีกทั้ง สิ่งประดิษฐ์ยานี้รวมถึง ตัวยาใหม่ ส่วนผสมใหม่ และรูปแบบใหม่ เมื่อบรรษัทข้ามชาติพัฒนาปรับปรุงส่วนผสมใหม่ และรูปแบบใหม่ แต่ตัวยาเดิมก็สามารถอ้างสิทธิบัตรยา ในลักษณะเหมือนกับต่อระยะเวลาสิทธิบัตรยาโดยไม่มีที่สิ้นสุด การที่จะได้รับการรักษาจากยาที่มีราคาถูกจึงไม่สามารถเกิดขึ้นได้จริง แม้ว่าในข้อตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้าหรือทริปส์ (General Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights: TRIPs) ซึ่งถือเป็นข้อตกลงสากลขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ไม่มีการระบุถึงการขดเชยสิทธิบัตรไม่ว่ากรณีใดๆ หรือขยายระยะเวลาสิทธิบัตรออกไป การที่ประเทศไทยได้บัญญัติกฎหมายไว้เช่นนั้นเสมือนเป็นการกีดกันการเข้าถึงยาของประชาชนคนไทยทั้งประเทศนั่นเอง ในประเทศฟิลิปปินส์มีการบังคับใช้กฎหมายเข้าถึงยาภายในประเทศโดยตรง ซึ่งรัฐบาลผ่านหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดูแลด้านการเข้าถึงยาที่มีราคาแพงอันเป็นแนวทางที่ประเทศไทยควรมีร่างกฎหมายเข้าถึงยาและบัญญัติใช้บังคับต่อไป

2.2 การรับยาจากการจัดประเภทยา การจัดประเภทยาเพื่อให้ได้รับสิทธิจากยานอกบัญชีไม่มีกฎหมายบัญญัติรองรับไว้อาศัยดุลยพินิจของแพทย์ในการให้ใช้สิทธิรับยานั้นได้ตามที่กฎหมายกำหนด ทำให้สิทธิของผู้ป่วยที่มีสิทธิตามที่กฎหมายกำหนดไม่ได้รับยาที่สมควรจะได้รับ

2.3 การกำหนดราคายาไม่มีกฎหมายบัญญัติราคายาเบื้องต้นไว้ อาศัยการกำหนดโดยเจ้าของสิทธิบัตรยาคำหนดราคาเท่านั้น เป็นเสมือนการผูกขาดการกำหนดราคายา

3. การเยียวยาและชดเชยความเสียหายเกิดจากเมื่อเกิดความเสียหายขึ้นกับผู้บริโภคหรือผู้ป่วยหลายรายจากผู้ประกอบกิจการเกี่ยวกับยา การจะได้รับค่าเสียหายนั้นผู้บริโภคแต่ละรายต้องนำคดีมาฟ้องร้องและแต่ละคดีไม่ผูกพันกันมีผลเฉพาะรายเท่านั้น ทำให้ผู้ประกอบการได้เปรียบเพราะผู้บริโภคไม่สามารถอ้างสิทธิจากการละเมิดว่าเกิดจากการกระทำอย่างเดียวกัน เพื่อเรียกค่าเสียหายได้

ดังนั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมุ่งที่จะให้คำตอบและเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการเข้าถึงยา การจัดประเภทยา กำหนดราคายา และปัญหาเกี่ยวกับการเยียวยาและค่าชดเชย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคเกี่ยวกับยาให้ได้รับความเป็นธรรมอย่างแท้จริงและได้รับยาที่มีคุณภาพและราคายุติธรรมต่อไป โดยอาจจะใช้กฎหมายของต่างประเทศเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย และหามาตรการให้เหมาะสมเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี พัฒนาการ ความหมายและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510
2. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคในเรื่องยาที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศ
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุง การดำเนินงานของรัฐอันเนื่องจากปัญหาการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 อันจะประโยชน์ต่อการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคเกี่ยวกับยาให้ได้รับความเป็นธรรมอย่างแท้จริงและได้รับยาที่มีคุณภาพและราคายุติธรรมต่อไป
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

ในการศึกษาปัญหาการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคเกี่ยวกับยานั้น มุ่งศึกษาถึงแนวคิด ทฤษฎี พัฒนาการ เกี่ยวกับสิทธิผู้บริโภคและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ปัญหาการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคเกี่ยวกับยารักษาโรค สิทธิในการรับรู้ข้อมูลที่แท้จริงในการโฆษณา สิทธิในการเข้าถึงยา สิทธิในการรับยาจากการจัดประเภทยา สิทธิเกี่ยวกับการกำหนดราคายา สิทธิในกระบวนการพิจารณาคดีในการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยา และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหามา ซึ่ง

กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ยังมีความไม่เหมาะสมไม่สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายบัญญัติไว้ จึงมีปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการโฆษณา ปัญหาการเข้าถึงยา การจัดประเภทยา กำหนดราคาขาย และปัญหาเกี่ยวกับการเอวยาและค่าชดเชย สมควรดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย และหามาตรการให้เหมาะสมเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคเกี่ยวกับยาให้ได้รับความเป็นธรรมอย่างแท้จริงและได้รับยาที่มีคุณภาพและราคา ยุติธรรมต่อไป

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษานั้น จะได้ทำการศึกษาถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชน บทบาทหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 ตลอดจนทำการศึกษาถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ เช่นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2541 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 และกฎหมายอื่นๆ รวมทั้งแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. สามารถใช้เป็นแนวทางในการที่รัฐจะใช้เป็นมาตรการในการดูแล และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน
2. ช่วยให้ทราบถึงกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคในผลิตภัณฑ์ยาที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้มีความเหมาะสมกับสภาพสังคมมากยิ่งขึ้น
3. ทราบถึงผลการวิเคราะห์ปัญหาการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510
4. เพื่อทราบแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510